

Влада на Република Македонија
Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој

Врз основа на член 14 став 2 (а) од Законот за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Комисијата на Европските Заедници за правилата за соработка во однос на финансиската помош од ЕК на Република Македонија и спроведување на помошта според компонента V (ИПАРД) од инструментот за претпристапна помош ("Сл. весник на РМ" бр. 165/2008) и врз основа на Дел V став (5) од Програмата за користење на средствата од Инструментот за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД) за период 2007-2013 ("Сл. весник на РМ" бр. 83/2009),

Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој

на 15 февруари 2014 година објавува

ЈАВЕН ПОВИК бр.01/2014
за доставување на барања за користење на средства од
ИПАРД Програмата 2007-2013

Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (во понатамошен текст: Агенцијата) како надлежна институција и договорен орган за спроведување на Инструментот за претпристапна помош за рурален развој на ЕУ (ИПАРД) ги повикува сите заинтересирани физички и правни лица од Република Македонија да достават барања за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за следните мерки:

Мерка 101 - Инвестиции на земјоделските стопанства со цел нивно реструктурирање и надградба за достигнување на стандардите на Европската Унија

Мерка 103 - Инвестиции за преработка и маркетинг на земјоделските и рибните производи со нивно реструктурирање и надградба за достигнување стандардите на Европската Унија

Мерка 302 - Диверзификација и развој на руралните економски активности

Инструмент за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД) 2007 - 2013

1. Финансиската поддршка за овој Јавен повик е составена од 75% средства обезбедени од петтата компонента на Инструментот за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД) согласно Повеќегодишната Финансиска Спогодба 2007-2011 и 25% средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија.

2. **Финансиски средства по поединечно барање** се доделуваат како неповратна финансиска поддршка (грант) во износ од 50% од вредноста на прифатливите трошоци. Финансиската поддршка за мерка 101 може да изнесува:

- 55% од вредноста на прифатливите трошоци за кофинансирање на инвестиции на земјоделски стопанства чиј носител е на возраст од 18 до 40 години на денот на поднесување на барањето за користење на средства по мерка 101.
- 60% од вредноста на прифатливите трошоци за кофинансирање на инвестиции на земјоделски стопанства во планински региони
- 65% од од вредноста на прифатливите трошоци за кофинансирање на инвестиции на земјоделски стопанства во планински региони и чиј носител е на возраст од 18-40 години на денот на поднесување на барањето за користење на средства по мерка 101.
- 75% за инвестициски проекти спроведени во региони каде што Комисијата определила дека се случиле исклучителни природни непогоди или за инвестиции на земјоделски стопанства со цел спроведување на нитратната директива за заштита на водите од загадување предизвикано од нитрати кои потекнуваат од земјоделството која е предмет на постоење на национална стратегија.

3. Крајниот рок за поднесување на барањата е 17 април 2014 година.

4. Подигнување на обрасци и упатства:

Потребните обрасци од „Барањето за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013“ како и „Упатство за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013“ во кој се содржани сите информации за критериумите, условите за прифатливост на проектите и условите за финансирање и останати информации кои се неопходни за изготвување на барање за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013, Упатство за изготвување на Деловен План, Упатства за издавање на неопходната документација од надлежните институции и останати корисни информации во електронска верзија може да се превземат на веб-адресата на Агенцијата: www.ipardpa.gov.mk.

Печатените обрасци од барањето за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 и Упатство за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 може да се подигнат директно во Агенцијата на адреса:

Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој,

бул. 3-та Македонска бригада бр.20, (згр. Македонија Табак блок Ц)

Инструмент за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД) 2007 - 2013

1000 Скопје

и во најблиските регионални центри или работни единици на Агенцијата за поттикнување на развој во земјоделството секој работен ден од 8:30 до 16:30 часот. (Листата на регионални центри или работни единици на Агенцијата за поттикнување на развој во земјоделството со податоци за контакт е објавена на веб-адресата www.ipardpa.gov.mk).

5. Начин на поднесување на барањето:

Барателот треба да пополни и поднесе Барање за користење на средствата од ИПАРД Програмата 2007-2013 за поединечна мерка, Деловен План изработен согласно Упатството за изработка на Деловен План или Технички предлог проект и придружна документација како што е наведена во Барањето за користење на средствата од ИПАРД Програмата 2007-2013. Подетални информации за специфичните барања за прифатливост се наведени во Упатство за корисници на средства по ИПАРД Програмата 2007-2013.

Барањето за користење на средствата од ИПАРД Програмата 2007-2013 и Деловниот план/Техничкиот предлог проект се изработуваат на македонски јазик.

Пополнетото барање за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 заедно со Деловниот план/Техничкиот предлог проект и целокупната потребна документација се доставуваат во затворен плик со назнака на предната страна на пликот во горниот лев агол "НЕ ОТВАРАЈ" за Јавен оглас ИПАРД број 01/2014и назначување на шифрата на мерката за која се поднесува барањето. Барањето може да се достави по пошта како препорачана пратка или лично во писарницата на Агенцијата.

Напомена: Барањето за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013, Деловниот План/Техничкиот предлог проект и доставената документација НЕ СЕ ВРАЌААТ. Заради извршувањето на контролата на терен од страна на Агенцијата потребно е барателот да има кај себе копии од целокупната документација доставена до Агенцијата.

Подетални информации на контакт тел. (02) 3097-460 или на контакт е-маил адреса: ipardpa.info@ipardpa.gov.mk и на веб-страната: www.ipardpa.gov.mk.

**Општи насоки за изготвување на барањето по
Јавен оглас бр. 01/2014**

1.	Општи цели на ИПАРД Програмата 2007-2013
	Целта на ИПАРД Програмата 2007-2013 е преку соодветни мерки за поддршка на земјоделството и руралниот развој да се подобри конкурентноста на земјоделското производство и земјоделско-прехранбениот сектор преку нивно усогласување со стандардите на Европската Унија и постигнување на одржлива животна средина и социо-економски развој на руралните средини преку поттикнување на економската активност и зголемување на можностите за вработување, преку следниве приоритети: - подобрување на конкурентноста на економски оддржливи земјоделски стопанства и земјоделско-прехранбени капацитети во одредени под-сектори преку инвестиции наменети за подобрување на технолошката и пазарната инфраструктура со цел да се зголеми додадената вредност на земјоделските производи и да се достигнат стандардите на Европската Унија за квалитет, здравствена исправност, безбедност на храната, благосостојба на животните и стандардите за заштита на животната средина. - подобрување на квалитетот на живот на руралната популација, зголемување на приходот во руралните средини и создавање на можности за нови вработувања преку развој и диверзификација на економски активности на земјоделски стопанства за да се намали диспаратот помеѓу регионите и споредбено со урбаните средини.
2.	Приоритети за доделување на финансиска поддршка
	Во согласност со целите на ИПАРД Програмата 2007-2013, главните приоритети за финансиска поддршка се следниве: а) Согласно Приоритетна Оска 1 – Подобрување на пазарната ефикасност и имплементација на стандардите на Европската Унија: Мерка 101 - Инвестиции на земјоделските стопанства со цел нивно реструктурирање и надградба за достигнување на стандардите на Европската Унија Мерка 103 - Инвестиции за преработка и маркетинг на земјоделските и рибните производи со нивно реструктурирање и надградба за достигнување стандардите на Европската Унија б) Согласно Приоритетна Оска 3 – Развој на економијата во руралните средини: Мерка 302 - Диверзификација и развој на руралните економски активности
3.	Предмет и услови за користење на финансиска поддршка за мерка 101
	Финансиската поддршка за мерка 101 е наменета за земјоделско производство во приоритетните сектори лозарство (1011), овоштарство (1012), градинарство (1013), одгледување на млечен добиток за примарно производство на сурово млеко (1014) и одгледување на добиток и живина за тов за производство на месо (1015). Инвестициите можат да се реализираат на целата територија на Република Македонија.

	Групите на инвестиции по приоритетни сектори се однесуваат на следниве типови на инвестиции:
шифра	<i>Тип на инвестиција</i>
10111	Обновување и модернизација на лозови насади
10121	Обновување и модернизација на овошни насади
10131	Изградба и /или реконструкција и модернизација на пластеници (со исклучок на тунелски фолии) и стакленици
10132	Модернизација на производството на зеленчук на отворено
10141	Изградба и/или реконструкција на објекти за одгледување на молзни крави, овци и кози
10151	Изградба и/или реконструкција на објектите за одгледување на свињи
10152	Воспоставување на нови живинарски капацитети за одгледување на бројлери и модернизација на постоечки
3.1.	Баратели за користење на средства од мерка 101 можат да бидат земјоделски стопанства, кои се регистрирани во Единствениот регистар на земјоделски стопанства во МЗШВ во согласност со Законот за земјоделство и рурален развој („Сл. весник на РМ“ бр. 49/10). Земјоделско Стопанство може да биде регистрирано во ЕРЗС како семејно земјоделско стопанство претставувано од физичко лице или илииндивидуален земјоделец или како земјоделско стопанство претставувано од правно лице. - Физичко лице е член на семејно земјоделско стопанство кое е овластено да го застапува Земјоделското Стопанство пред институциите од членовите на семејното земјоделско стопанство. Претставникот на семејното земјоделско стопанство и членовите живеат на иста адреса која е седиште на Земјоделското Стопанство независно од локацијата на земјоделската сопственост. - Индивидуален Земјоделец е физичко лице кое се занимава со земјоделска дејност за сопствена сметка и е сопственик на земјоделски имот или има право право да користи земјоделски имот добиен преку договор за користење со сопственикот и е регистриран во ЕРЗС и во регистарот на Земјоделски Производители во склоп на МЗШВ како индивидуален земјоделец или во Пензискиот Фонд. Физички лица и правни лица, кои што предлагаат нови инвестиции а се однесуваат на земјоделски активности во соодветен приоритетен сектор, се соодветни за поддршка доколку ги исполнуваат специфичните услови од подмерките 10141, 10151 и 10152 при што ќе бидат регистрирани во Единствениот Регистар на Земјоделски стопанства (ЕРЗС) на крајот на реализација на инвестицијата; Правни лица можат да добијат поддршка доколку во својот вкупен капитал имаат

удел од државата во висина не повеќе од 25% за целото времетраење на проектот и во период од најмалку 5 години од завршување на инвестиционата активност финансирана од оваа програма се прифатливи потенцијални корисници за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013

III. ПРОИЗВОДНИ КАПАЦИТЕТИ НА БАРАТЕЛОТ

Вид на производство		Големина на произведен капацитет на барателот Внеси (планиран) капацитет	
1) Лозови насади (ha) (заокружи)	a	минимум 0.3 до 50 ха	
	б	над 50 ха	
2) Овошни насади (ha) (заокружи)	a	минимум 0.3 до 50 ха	
	б	над 50 ха	
3) Градинарски култури (ha)	На отворено (заокружи)	a	минимум 0,2 до 30 ха
	Пластеници/ Стакленици (заокружи)	a	минимум 0,3 до 30 ха (на крајот на инвестицијата)
	Расадници (заокружи)	a	минимум 0,1 ха (на крајот на инвестицијата)
4) Производство на млеко (грла)	Молзни крави (заокружи)	a	минимум 5 до максимум 500 крави
		б	под 5 крави но не повеќе од максимумот од 500 крави
		в	над максималниот капацитет
	Молзни кози (заокружи)	a	минимум 30 до максимум 800 кози
		б	под 30 кози но не повеќе од максимумот од 800 кози
		в	над максималниот капацитет
	Молзни овци (заокружи)	a	минимум 150 до максимум 8000 овци
		б	под 150 овци но не повеќе од максимумот од 8000 овци
		в	над максималниот капацитет
5) Производство на месо (грла)	Свињи во тов (годишно)	a	минимум 100 до максимум 30.000 свињи

	(заокружи)	б	под 10 свињи но не повеќе од максимумот од 30.000 свињи
		в	над максималниот капацитет
	Маторици (заокружи)	а	минимум 10 до максимум 1500 маторици
		б	под 10 маторици но не повеќе од максимумот од 1500 маторици
		в	над максималниот капацитет
	Бројлери (годишно) (заокружи)	а	минимум 3000 до максимум 180.000 бројлери
		б	под 3000 бројлери но не повеќе од максимумот од 180.000 бројлери
		в	над максималниот капацитет
	3) Одговорното лице/носителот на земјоделското стопанство: - треба да има завршено минимум средно образование² или - да поседува уверение за обука издадено од релевантни институции за одржување на обуката согласно Законот за стручно образование и обука ("Сл. весник на РМ" бр. 71/06; 117/08; 148/09), придружено со листа на тематики од обуката кои се поврзани со предложената инвестицијата²; - Доказ дека барем еден од управителите на правното лице, кои го застапуваат правното лице во постапката пред Агенцијата, е во редовен работен однос во правно лице кое се јавува како барател на финансиската поддршка или е ангажиран со договор во времетраење не пократко од времетраењето на договорот за финансиска поддршка склучен со Агенцијата. ²Напомена: Барателите кои не ги исполнуваат условите за образовни квалификации треба да изјават дека се согласни да посетат обука организирана во рамките на Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој пред да поднесат барање за финална исплата.		
3.2.	Висина на финансирање по мерка 101 Минималната вредност на прифатливи трошоци е 3.000 евра (185.055,00 во денарска противвредност) Максималната вредност на прифатливи трошоци не може да надмине: - 1.500.000 евра 92.527.500,00 во денарска противвредност) од вкупните прифатливи трошоци на инвестициите за подмерките 10111, 10121 и 10132 чија цел е да се постигнат релевантните стандарди на Европската Унија поврзани со предложената инвестиција по реализација на инвестицијата или - 1.700.000 евра (104864.500,00 во денарска противвредност) од вкупните прифатливи трошоци на инвестициите од подмерките 10151 и 10152 чија цел е целосна усогласеност		

	на производствената дејност на земјоделското стопанство со релевантните стандарди на Европската Унија по реализација на инвестицијата. – 2.300.000 евра (141.875.500,00 во денарска противвредност) од вкупните прифатливи трошоци на инвестициите од подмерката 10131 чија цел е целосна усогласеност на производствената дејност на земјоделското стопанство со релевантните стандарди на Европската Унија по реализација на инвестицијата Максималниот износ на прифатливи трошоци за ко-финансирање на еден корисник не може да ги надмине горе наведените суми за одделните подмерки а истите може да ги искористи и во еден јавен повик односно со една инвестиција во рамките на финансиски период 2007-2013 година. Барателите можат да поднесат неколку проекти во рамките на оваа мерка во периодот на спроведувањето на Програмата, под услов да не се надмине максималната вредност на прифатливи трошоци по оваа мерка и претходните проекти да се успешно завршени односно финансиската поддршка да е целосно исплатена
4.	Предмет и услови за користење на финансиска поддршка за мерка 103
	Финансиската поддршка за мерка 103 е наменета за земјоделско-прехранбениот сектор во приоритетните сектори производство на вино (1031), преработка на овошје и зеленчук (1032), преработка на млеко и млечни производи (1033), производи од месо (1034). Инвестициите можат да се реализираат на целата територија на Република Македонија. Групите на инвестиции по приоритетни сектори се однесуваат на следниве типови на инвестиции:
шифра	Тип на инвестиција
10311	Инвестиции во подобрување на квалитетот на виното
10321	Инвестиции во воспоставување и модернизирање на откупни центри за овошје и зеленчук
10322	Инвестиции во модернизирање на производствените технологии во капацитетите за преработка на овошје и зеленчук
10331	Инвестиции за изградба и обновување на објекти за воспоставување и модернизирање на собирни центри за млеко
10332	Инвестиции во модернизирање и технолошкото осовременување на специјализирани капацитети за млечни производи
10341	Инвестиции за воспоставување на кланични капацитети за живина
10342	Модернизирање и технолошко осовременување на постоечките кланични капацитети за говеда, свињи, овци/јагниња и живина
10343	Инвестиции во реструктурирање на производните капацитети за преработка на месо
4.1.	Баратели за користење на средства од мерка 103 можат да бидат економски одржливи правни лица кои се регистрирани во Централниот регистар во согласност со Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10) и кои се наоѓаат во рангот на мал или среден трговец³ во согласност со Препораката 2003/361/ЕС со

	не повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и кои се регистрирани ДДВ обврзници согласно Законот за ДДВ („Сл. весник на РМ“ бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 21/03, 19/04, 33/06, 101/06, 114/07, 103/08, 114/09, 133/09). Што е мало и средно претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС? <table border="1" data-bbox="304 465 1433 633"> <tr> <td data-bbox="304 465 1433 555"> Средно претпријатие (Број на вработени < 250 и Годишен приход (обрт) ≤ € 50 милиони евра или биланс на состојба* ≤ € 43 милиони евра) </td> </tr> <tr> <td data-bbox="304 555 1433 633"> Мало претпријатие (Број на вработени < 50 и Годишен приход (обрт) ≤ € 10 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 10 милиони евра) </td> </tr> </table> Баратели за користење на средства од мерка 103-тип на инвестиција 10321 и 10331 можат да бидат и економски одржливи земјоделски задруги основани согласно Закон за задругите („Сл. весник на РМ“ бр. 54/02, 84/05) и кои се регистрирани во Централниот регистар со претежна дејност земјоделство според Националната класификација на економски активности („Сл. весник на РМ“ бр. 147/08). 2) Одговорното лице на правното лице: – да поседува професионалното образование стекнато во согласност со Правилникот за начинот на проверка на знаењата и начинот на издавање на потврди за стекнати основни знаења за хигиена на храната и заштита на животната средина (“Сл. весник на РМ“ бр. 118/2005), – одговорното лице на правното лице мора да биде во редовен работен однос во правното лице-барател. Во случај кога правното лице има повеќе одговорни лица, одговорното лице кое е подносител на Барањето за користење на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 мора да биде во редовен работен однос во правното лице-барател.	Средно претпријатие (Број на вработени < 250 и Годишен приход (обрт) ≤ € 50 милиони евра или биланс на состојба* ≤ € 43 милиони евра)	Мало претпријатие (Број на вработени < 50 и Годишен приход (обрт) ≤ € 10 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 10 милиони евра)
Средно претпријатие (Број на вработени < 250 и Годишен приход (обрт) ≤ € 50 милиони евра или биланс на состојба* ≤ € 43 милиони евра)			
Мало претпријатие (Број на вработени < 50 и Годишен приход (обрт) ≤ € 10 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 10 милиони евра)			
4.2.	Висина на финансирање по мерка 103 Минималната вредност на прифатливи трошоци е 10.000 евра (616.685,00 во денарска противвредност) Максималната вредност на прифатливи трошоци не може да надмине 3.000.000 евра (185.055.000,00 во денарска противвредност) од вкупните прифатливи трошоци на инвестициите . Максималниот износ на прифатливи трошоци за ко-финансирање на еден корисник не може да надмине 3.000.000 евра во рамките на финансиски период 2007-2013 година. Барателите можат да поднесат неколку проекти во рамките на оваа мерка во периодот на спроведувањето на Програмата, под услов да не се надмине максималната вредност на прифатливи трошоци по оваа мерка и претходните проекти да се успешно завршени односно финансиската поддршка да е целосно исплатена		
5.	Предмет и услови за користење на финансиска поддршка за мерка 302		
5.	Предмет и услови за користење на финансиска поддршка за мерка 302		

	Финансиската поддршка за мерка 302 е наменета за руралната популација за инвестиции во приоритетните сектори: поддршка и развој на микро и мали претпријатијата во руралните средини за преработка на храна, не-прехранбени производствени активности, воспоставување на алтернативни земјоделски производствени системи на земјоделски стопанства и обезбедување на земјоделски услуги, занаетчиство и рурален туризам, Инвестициите односно локацијата на инвестициите мора да се реализираат во рурални средини (наведени во Прилог 11: Список на рурални подрачја во Република Македонија од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013). Групите на инвестиции по приоритетни сектори се однесуваат на следниве типови на инвестиции:
шифра	Тип на инвестиција
30211	Инвестиции во развој на мали капацитети за преработка на храна
30212	Инвестиции во развој на не-прехранбени производствени активности
30213	Инвестиции во воспоставување и модернизација на откупни центри за шумски производи
30214	Инвестиции за промоција на традиционални занаети
30215	Инвестиции за поддршка за обезбедување на руралните услуги (неземјоделски)
30221	Инвестиции за воведување на алтернативни земјоделски производствени системи
30231	Инвестиции за воспоставување на „Машински прстени“)
30232	Инвестиции за воспоставување и модернизација на приватните ветеринарни услуги
30241	Инвестиции за изградба/реконструкција и модернизација на објекти за рурален туризам
30222	Инвестиции во изградба/реконструкција и модернизација на капацитети за сместување на отворено
5.1.	Баратели за користење на средства од мерка 302 можат да бидат: а) Инвестиции во развој на мали капацитети за преработка на храна – земјоделски стопанства - кои се регистрирани во Единствениот регистар на земјоделски стопанства во МЗШВ во согласност со Законот за земјоделство и рурален развој (“Сл. весник на РМ“ бр. 49/10, 53/11, 126/12, 15/13, 69/2013, 106/2013) со регистрирано седиште во рурални средини. (Листата на на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 објавена е на веб-страната на Агенцијата www.ra.gov.mk,) правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013)

и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво со регистрирано седиште или подружница во рурална средина. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС (Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија (Сл. Весник бр.89/2011) е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Што е микро и мало претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 2 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 2 милиони евра)

Мало претпријатие

(Број на вработени <50 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 10 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 10 милиони евра)

занаетчии согласно Законот за занаетчиска дејност („Сл. весник на РМ“ бр. 62/04, 55/07, 115/10, 36/11, 53/11, 164/2011) и регистрирани во Комора на занаетчии за вршење на дејност производство на храна, со регистрирано седиште во рурални средини (Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

задруги кои се основани согласно Законот за задругите („Сл. весник на РМ“ бр. 54/02, 84/05) и се регистрирани во Централниот регистар за вршење дејност земјоделство / преработка на храна, со регистрирано седиште во рурални средини.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Инвестициите треба да бидат во согласност со **Списокот на прифатливи активности за преработка на храна наведени во Прилог 1 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.**

б) Инвестиции во развој на не-прехранбени производствени активности:

правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво со регистрирано седиште или подружница во рурална средина. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС (Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија (Сл. Весник бр.89/2011) е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Што е микро и мало претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) $\leq$ € 2 милиони евра или биланс на состојба $*\leq$ € 2 милиони евра)

Мало претпријатие

(Број на вработени <50 и

Годишен приход (обрт) $\leq$ € 10 милиони евра или биланс на состојба $*\leq$ € 10 милиони евра)

Инвестициите треба да бидат во согласност со **Списокот на прифатливи активности за преработка на непрехрамбени производи наведени во Прилог 2 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.**

в) Инвестиции во воспоставување и модернизација на откупни центри за шумски производи:

правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво за вршење дејност собирање и/или преработка на шумски производи со регистрирано седиште или подружница во рурална средина. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Што е микро и мало претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) $\leq$ € 2 милиони евра или биланс на состојба $*\leq$ € 2 милиони евра)

Мало претпријатие

(Број на вработени <50 и

Годишен приход (обрт) $\leq$ € 10 милиони евра или биланс на состојба $*\leq$ € 10 милиони евра)

задруги кои се основани согласно Закон за задругите („Сл. весник на РМ“ бр. 54/02, 84/05) и се регистрирани во Централниот регистар за собирање на шумски производи, со регистрирано седиште во рурални средини

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

г) Инвестиции во промовирање на традиционални занаети.

земјоделски стопанства - кои се регистрирани во Единствениот регистар на земјоделски стопанства во МЗШВ во согласност со Законот за земјоделство и рурален развој („Сл. весник на РМ“ бр. 134/2007, 49/10, 53/11, 126/12, 15/13, 69/2013, 106/2013), со регистрирано седиште во рурални средини.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

занаетчии кои се регистрирани согласно Законот за занаетчиска дејност (“Сл. весник на РМ“ бр.62/04, 55/07, 115/1036/11, 53/11, 164/2011) и регистрирани во Комора на занаетчии со регистрирано седиште во рурални средини, за вршење на соодветната дејност во согласност со Прилог 3 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва (“Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/1024/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво за вршење на соодветната дејност во согласност со Прилог 3 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302, со регистрирано седиште во рурални средина. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Што е микро претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 2 милиони евра или биланс на состојба *≤ € 2 милиони евра)

Инвестициите треба да бидат во согласност со **Списокот на прифатливи традиционални занаетчиски дејности наведени во Прилог 3 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.**

д) Инвестиции за поддршка на услужни дејности во рурални средини.

занаетчии кои се регистрирани согласно Законот за занаетчиска дејност (“Сл. весник на РМ“ бр.62/04, 55/07, 115/1036/11, 53/11, 164/2011) и регистрирани во Комора на занаетчии со регистрирано седиште во рурални средини, за вршење на соодветната дејност во согласност со Прилог 3 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва (“Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/1024/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво за вршење на соодветната дејност во согласност со Прилог 4 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302, со регистрирано седиште во рурални средина. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во

согласност со Препораката 2003/361/ЕС.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Што е микро претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 2 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 2 милиони евра)

Инвестициите треба да бидат во согласност со **Списокот на услужни дејности во рурални средини наведени во Прилог 4 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.**

ѓ) Инвестиции за воведување на алтернативни земјоделски производствени системи:

земјоделски стопанства - кои се регистрирани во Единствениот регистар на земјоделски стопанства во МЗШВ во согласност со Законот за земјоделство и рурален развој (“Сл. весник на РМ“ бр. 49/10, 53/11, 126/12, 15/13, 69/2013, 106/2013), со регистрирано седиште во рурални средини.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва (“Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/1024/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво со регистрирано седиште во рурални средини. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија (Сл. Весник бр.89/2011) е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Што е микро и мало претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 2 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 2 милиони евра)

Мало претпријатие

(Број на вработени <50 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 10 милиони евра или биланс на состојба * ≤ € 10 милиони евра)

задруги кои се основани согласно Законот за задругите („Сл. весник на РМ“ бр. 54/02, 84/05) и се регистрирани во Централниот регистар за вршење дејност земјоделство / преработка на храна, со регистрирано седиште во рурални средини.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

Инвестициите треба да бидат во согласност со списокот на прифатливи алтернативни земјоделски активности наведени во Прилог 5 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302.

е) Инвестиции за воспоставување на „Машински прстени“)

непрофитни организации (стопанска интересна заедница) кои се основани согласно Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) регистрирани во Централниот Регистар со не повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура, со регистрирано седиште или претставништво во рурални средини, и истите треба да бидат формирани на доброволна основа заради штитење на земјоделските стопанства од не-економски инвестиции кои може да предизвикаат вишок на земјоделски машини и опрема и за рационална употреба на постојните земјоделски машини преку пружање на услуги за сопственикот на машината и земјоделското стопанство кое нема специфична земјоделска намена, со регистрирано седиште во рурални средини

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

задруги кои се основани согласно Законот за задругите („Сл. весник на РМ“ бр. 54/02, 84/05) и се регистрирани во Централниот регистар за вршење дејност земјоделство, обезбедување на земјоделски услуги или производство на земјоделски инпути, со регистрирано седиште во рурални средини.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија Сл. Весник бр.89/2011 е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk).

ж) Инвестиции за воспоставување и модернизација на приватните ветеринарни услуги

правни лица кои се основани согласно Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/1024/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво со регистрирано седиште во рурални средини. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС.

(Листата на рурални средини и рурални заедници во Република Македонија (Сл. Весник бр.89/2011) е објавена на веб-страната на Агенцијата www.pa.gov.mk);

Што е микро и мало претпријатие согласно Препораката 2003/361/ЕС?

Микро претпријатие

(Број на вработени <10 и

Годишен приход (обрт) ≤ € 2 милиони евра или биланс на состојба *≤ € 2 милиони евра)

Мало претпријатие

(Број на вработени <50 и

Годишен приход (обрт) $\leq$ € 10 милиони евра или биланс на состојба $\leq$ € 10 милиони евра)

з) Инвестиции во рурален туризам

- **земјоделски стопанства** - кои се регистрирани во Единствениот регистар на земјоделски стопанства во МЗШВ во согласност со Законот за земјоделство и рурален развој (“Сл. весник на РМ“ бр. 134/2007,49/1053/11, 126/12, 15/13, 69/2013, 106/2013),
- За инвестиции во винскиот туризам барателот треба да обезбеди доакз дека има минимум годишен производствен капацитет на лозови насади еквивалентно на произведен капацитет за производство на вино од најмалку 20hl до максимум 400hl.
- Капацитетот предложен за внатрешно сместување на земјоделското стопанство не смее да биде повеќе од 10 соби (вклучувајќи станови) за да се приспособат максимум 30 лица (со исклучок на дополнителни кревети за деца.
- Капацитетот предложен за угостителски услуги / дегустација објекти мора да бидат организирани за доделување на храна за максимум 60 гости.
- **правни лица** - кои се основани согласно Законот за трговски друштва („Сл. весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/1024/11, 166/12, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013) и се регистрирани во Централниот регистар како трговец поединец или трговско друштво со седиште во рурална средина каде е лоцирана инвестицијата. Правните лица треба да бидат регистрирани за вршење на следните прифатливи дејности: туризам, угостителство, земјоделство, шумарство и ловство, рибарство и аквакултура или производство на вино. Прифатливи баратели се оние кои не содржат повеќе од 25% државен капитал во сопственичката структура и истите се во рангот на микро претпријатие во согласност со Препораката 2003/361/ЕС.
- Во случај Барателот се занимава со производство на вино истиот треба да биде регистриран во регистарот на производители на вино – МЗШВ
- Во случај Барателот се занимава со рибарство и аквакултура, истиот треба да биде регистриран во регистарот за аквакултура – МЗШВКапацитетот предложен за внатрешно сместување не смее да биде повеќе од 30 соби за сместување на максимум 50 лица (со исклучок на дополнителни кревети за деца) односно капацитетот предложен за сместување на отворено не смее да биде повеќе од 30 сместувачки единици за сместување на максимум 90 лица
- Капацитетот предложен за угостителски услуги / објекти за дегустација мора да бидат организирани за доделување на храна во максимален капацитет од 70 гости,
- **физичко лице** со регистрирано постојано место на живеење во рурално подрачје каде е лоцирано земјиштето/објектот каде се планира инвестицијата и истата е во приватна сопственост на барателот физичко лице .

	- Капацитетот предложен за внатрешно сместување не смее да биде повеќе од 10 соби за сместување на максимум 20 лица (со исклучок на дополнителни кревети за деца) односно капацитетот предложен за сместување на отворено не смее да биде повеќе од 10 сместувачки единици за сместување на максимум 30 лица - Капацитетот предложен за угостителски услуги / објекти за дегустација мора да бидат организирани за доделување на храна во максимален капацитет од 50 гости. Капацитетите за угостителски услуги / објекти за дегустација треба да бидат придружени со објекти за рурално сместување Објектите кои се предмет на инвестиција на крај од реализација на инвестицијата треба да ги задоволат стандарди за категоризација во согласност со Законот за угостителство („Сл. весник на РМ“ 62/04, 89/08, 115/10, 53/11, 141/12, 164/2013, 187/2013) како и Нивото на комфорт и квалитетот на дадената услуга мора да се усогласени со Табелите за стандардите за минимален квалитет за рурално сместување - ЕУРОГИТЕС- 2005 дефинирани во Прилог 6 од Упатството за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 за мерка 302. 3) Барателите земјоделски стопанства односно одговорното лице треба да докаже завршено минимум средно образование или високо образование Барателите за инвестиции во рурален туризам, преработка на храна и занаетчиство треба да докажат соодветен степен на завршено стручно образование односно: - Во согласност со Правилникот за начинот на проверка на знаењата и начинот на издавање на потврди за стекнати основни знаења за хигиена на храната и заштита на животната средина (“Сл. весник на РМ“ бр. 118/2005); - Во согласност со Законот за стручното образование и обука (“Сл. весник на РМ“ бр. 71/2006, 117/2008, 148/09), уверението може да се добие во институциите за стручно образование и подготовка (училишта за стручно образование и центри за стручна подготовка); - Во согласност со Закон за високо образование (“Сл. весник на РМ“ бр. 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13)
5.2.	Висина на финансирање по мерка 302 Минималната вредност на прифатливи трошоци е 3.000 евра (185.055,00 во денарска противвредност) Максималната вредност на прифатливи трошоци не може да надмине 450.000 евра (27.758.250,00 во денарска противвредност), односно максималната вредност на прифатливи трошоци може да биде зголемен за следните типови на инвестиции - 550.000 евра (33.926.750,00) во денарска противвредност по корисник за тип на инвестиции 30212 и 30241 - 750.000 (46.263.750,00) во денарска противвредност евра по корисник за тип на инвестиции 30211, 302221 и 30231 Максималниот износ на прифатливи трошоци за ко-финансирање на еден корисник

	не може да ги надмине горенаведените финансиски буџети во рамките на финансиски период 2007-2013 година. Барателите можат да поднесат неколку проекти во рамките на оваа мерка во периодот на спроведувањето на Програмата, под услов да не се надмине максималната вредност на прифатливи трошоци по оваа мерка и претходните проекти да се успешно завршени односно финансиската поддршка да е целосно исплатена
6.	Општи прифатливи трошоци
	Прифатливи трошоци за ко-финансирање се однесуваат на: а) изградба или обновување на објекти б) набавка на повеќегодишни насади в) набавка на нови машини и опрема, вклучувајќи компјутерски софтвер во износ на пазарната вредност на средствата г) општи трошоци поврзани со прифатливи трошоци наведени во точките а), б) и в) како што се архитекти, инжињери и други консултантски трошоци, физибилити студии, стекнување на патентни права и лиценци во максимален износ од 12% од вкупните прифатливи трошоци наведени во точките а), б) и в) и се во согласност со следните услови: - за проекти со вкупни прифатливи трошоци на инвестиции наведени во точките а), б) и в) помеѓу 1.000.000,00 евра, односно во денарска противвредност од 61.685.000,00 денари и 3.000.000,00 евра, односно во денарска противвредност од 185.055.000,00 денари, трошоците за изработка на деловен план не можат да бидат поголеми од 4% од прифатливите трошоци на овие инвестиции, и - за проекти со вкупни прифатливи трошоци на инвестиции наведени во точките а), б) и в) помали од 1.000.000,00 евра, односно во денарска противвредност од 61.685.000,00 денари, трошоците за изработка на деловен план не можат да бидат поголеми од 5% од прифатливите трошоци на овие инвестиции, и <u>Прифатливите специфични трошоци по типови на инвестиции се детално наведени за секоја поединечна мерка и тип на инвестиција во Упатство за корисници на средства по ИПАРД Програмата 2007-2013.</u> Ко-финансираните прифатливи трошоци треба да потекнуваат од земјите членки на Европската Унија, земјите кандидати за членство во Европската Унија, потенцијалните земји кандидати за членство во Европската Унија и земјите корисници на инструментот „Европско соседство и партнерство“ и други земји кои имаат реципроцитетен пристап до надворешната помош на Европската Заедница. Списокот на овие земји е наведен во Упатство за корисници на средства по ИПАРД Програмата 2007-2013.
7.	Неприфатливи трошоци

	Следниве трошоци не се прифатливи за ко-финансирање; - даноци, вклучувајќи даноци на додадена вредност; - царини и увозни давачки, или некои други давачки; - купување, изнајмување или закуп на земја и постојни објекти, независно од тоа дали закупот ќе доведе до пренесување на сопственоста на закупецот; - казни, финансиски казни и трошоци од судски спорови; - оперативни трошоци; - користени машини и опрема; - банкарски давачки, трошоци за гаранции и слични давачки; - трошоци за конверзија, давачки и загуби од девизниот курс поврзани со сметката во евра на ИПАРД, како и други исклучиво финансиски трошоци; - придонеси во натура; - купување на права за земјоделско производство, животни, годишни растенија и нивно засадување; - секое одржување, амортизирање и трошоци за наем; - трошоци на јавната администрација во управување и спроведување на помошта, имено оние на оперативната структура и, особено, режиски трошоци, наеми и плати на персоналот ангажиран за активности на управување, спроведување, следење и контрола.
8.	Пресметување на курсот на еврото
	Износите изразени во евра се пресметуваат во денарска противвредност според средниот курс на еврото утврден од Европската централна банка. За месец февруари 2014 година курсот на еврото изнесува 61,685000 денари за 1 евро (www.ec.europa.eu/budget/infocuro).
9.	Рок за реализација на инвестицијата
	Прифатливиот период за реализирање на секоја инвестиција е најмногу 24 месеци од денот на потпишување на Договор за користење на средства.
10.	Општи критериуми и услови за корисници
	Барателот треба да пополни и поднесе Барање за користење на средства по соодветната мерка, како и: 1. Деловен план или Технички предлог проект, со кој се докажува економска одржливост/исплатливост и можност за нови вработувања и кој се изготвува согласно Упатството за изготвување на Деловен План; Документација за спроведена постапка за прибирање на најмалку три понуди од различни независни понудувачи, со техничка спецификација и земја на потекло за секоја поединечна набавка на стоки и услуги, како и изјава од производителот/добавувачот за

земја на потекло на понудените производи, доколку вредноста на поединечната ставка изнесува повеќе од 10.000 евра, односно во денарска противвредност од 616.850,00 денари., односно една понуда од независен понудувач со техничка спецификација и земја за потекло за секоја поединечна набавка на стоки и услуги, како и изјава од производителот/добавувачот за земја на потекло на понудените производи, доколку вредноста е под 10.000 евра, односно во денарска противвредност од 616.850,00 денари денари. Понудите треба да се прибавени од лица со кои барателот не е поврзан во сопственички и роднински односи и/или од добавувачи кои не се меѓусебно сопственички и роднински поврзани, ниту пак во кои се јавуваат исти лица во делот на управувачката структура.

2. Да ги има подмирено давачките по основ на даноци и придонеси кон државата по основ на здравствено, пензиско и социјално осигурување. Агенцијата ќе го проверува исполнувањето на овој критериум врз основа на потврда за платени даноци и придонеси која ќе ја прибави по службена должност од Управата за јавни приходи
3. Доказ за подмирени обврски кон Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство по основ на склучен договор,
4. Доказ дека е сопственик на земјоделското земјиште или има договор за закуп или право на користење на земјоделското земјиште за најмалку 5 години односно 10 години во случај кога инвестициите се однесуваат на обновување на повеќегодишни насади или подобрување на системот за наводнување.
5. Доказ дека е сопственик на градежен објект или има договор за закуп или право на користење на градежниот објект за најмалку 5 години односно 10 години во случај кога инвестициите се однесуваат и на градежни работи. Во случај на изградба на нов објект, треба да се поднесе доказ за сопственост или право на користење на градежното земјиште.
6. Да изготви и поднесе ревидирана проектната документација заедно со плановите за изградба/обновување доколку предметот на инвестиција вклучува градежни работи, и доказ дека проектот ги исполнува градежните стандарди на Општината и останати стандарди во согласно со урбаните или просторните планови.
7. Доказ за направени општи трошоци и трошоците за подготовка на деловен план направени по 01.01.2007 година,
8. Доказ за усогласеност на инвестицијата со Стратегијата за локален развој на општината во која се наоѓа инвестицијата. Доколку општината сè уште не ја усвоила Стратегијата за локален развој во времето на поднесувањето на барањето за користење на средства, барателот во Деловниот план приложува анализа на придонесот на инвестицијата за локалниот економски развој на општина во која се наоѓа инвестицијата и
9. Мислење од соодветното техничко тело за оценка на исполнетоста на релевантните национални закони и релевантните стандарди на Европската Унија

	поврзани со инвестицијата. Инвестициите мора да ги исполнуваат минималните национални стандарди за заштита на животната средина, јавното здравство, здравјето на животните и растенијата, благосостојба на животните и заштита при работа до моментот кога се донесува решение за одобрување финансиска поддршка. Во случај кога минималните национални стандарди кои се усогласени со стандардите на Европската Унија, се новововедени во периодот кога барањето за финансиска поддршка е поднесено, поддршката може да се додели без разлика на несоодветност со стандардите, но под услов новововедените стандарди да се постигнат со реализација на инвестицијата. Документите кои се издаваат врз основа на јавните книги или востановен систем на евиденција не треба да се постари од три месеци од денот на објавување на јавниот оглас. Согласно Уредбата за начинот и постапката за користење на финансиска поддршка за мерките на рурален развој финансирани од компонента V – ИПАРД од инструментот за предпристапна помош ИПА (“Сл. весник на РМ“ бр. 112/09) документите кои се доставуваат во прилог на барањето за користење на средства треба да се во оригинал на македонски јазик или копија заверена на нотар, доколку не е поинаку определено. Доколку документацијата е на друг јазик истата треба да биде придружена од превод на македонски јазик заверен од овластен преведувач, а доколку се работи за официјален документ на друга држава треба да биде оверен со апостил. Подетални информации за специфичните барања за прифатливост се наведени во <i>Упатство за корисници на средства по ИПАРД Програмата 2007-2013.</i>
11.	Постапка пред Агенцијата
	Постапката на Агенција од прием на Барањата до склучување на Договор за користење на средства се состои од : 1. Проверка на комплетноста на приложените документи согласно бараните документи по мерки и типови на инвестиции и тоа: • Дали документите се издадени од соодветни институции; • Дали документите ги поседуваат сите елементи со кои докажуваат дека се веродостојни (печат, потпис на одговорно лице, датум, итн.) • Дали документите се со рок на важност кој е наведен во <i>Барањето за користење на средства</i>; Барателот треба да изврши дополнување на некомплетните барања за користење на средства врз основа на добиено писмено известување од страна на Агенцијата. Рокот за дополнување на некомплетните барања не може да биде пократок од 8 дена. 2. Проверка на соодветноста на барање за користење на средства се прави со цел да се утврди:

- Дали доставените документи докажуваат исполнување на критериумите и условите за прифатливост на предложените инвестициони активности;
- Дали предложената инвестиција е економски и финансиски остварлива и оджлива, што се проверува преку анализа на параметрите содржани во приложениот деловен план;
- Дали предложената инвестиција за која се бара финансиска поддршка не е финансирана од други јавни извори на средства (Буџет на Република Македонија и меѓународни донатори);
- Дали цените на предложените инвестициски активности се во рамките на пазарните цени преку анализа на референтните цени за соодветните активности.

Со цел да се утврди автентичноста на техничките параметри, економските и финансиските податоци, Агенцијата има право да бара дополнителни документи и информации како основ за донесување на одлука.

Верификација на веродостојноста на податоците содржани во Барање за користење на средства вршат овластени лица на Агенцијата со контрола на лице место.

Рангирањето се врши на сите комплетни и соодветни барања за користење на средства согласно приложените табели за рангирање по поделни мерки

Финансиската поддршка ќе се одобри за сите комплетни и соодветни барања за користење на средства во рамките на расположливите средства по мерка врз основа на извршена административна и контрола на лице место.

Некомплетните, несоодветни како и барања за користење на средства кои имаат помал број на поени во однос на расположливите средства по мерка, ќе бидат одбиени со Решение.

Со барателот чие барање за користење на средства е одобрено се потпишува Договор во рок од 30 дена од денот на добивањето на Решение за одобрување на средства од ИПАРД Програмата.

Барателите не смеат да започнат со реализација на инвестицијата пред потпишување на Договор за користење на средства со Агенцијата, со исклучок на активностите поврзани со општите трошоци (изработка на деловен план, физибилити студија, архитекти, проектна документација).

По завршување на инвестицијата, барателот е должен да достави до Агенцијата барање за исплата во рок утврден во Договорот за користење на средства.

Барателот кој ќе потпише договор со Агенцијата е должен инвестицијата која што е предмет на договорот да не ја отуѓува, дава под закуп или заем, не ја смени намената и локацијата на истата за целовреметраење на договорите односно 5 години од последната исплатата на финансиските средства.

	Контрола на лице место и спроведувањето на надзор врз договорот вршат овластени лица од релевантните институции од Република Македонија и Европската Унија. Согласно Законот за основање на Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (“Сл. весник на РМ“ бр. 72/07, 5/09), Агенцијата одлучува по однос на поднесено барање за користење на средства односно барање за исплата најдоцна во рок од три месеци од истекот на рокот за поднесување на барањето за користење на средства, односно Јавниот повик за доставување на барања за користење на средства и три месеци од добивањето на барањето за исплата. Барањата за користење на средства, како и документите доставени во прилог не се враќаат.																			
12.	Критериуми за избор на корисници																			
12.1.	Критериуми за рангирање на барања по мерка 101 Барањата кои ги исполнуваат условите за користење на финансиска поддршка за мерка 101 се рангираат со бодување на следниот начин: <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Цели на мерката</th> <th>ПОКАЗАТЕЛ</th> <th>Бодови во случај на исполнување</th> <th>Макс.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="3">1</td> <td rowspan="3">Поддршка за здруженијата на занаетчи и заеднички активности</td> <td>Доколку инвестицијата е предложена од индивидуални земјоделски производители, кои се членови на земјоделска задруга или здруженијата на земјоделци</td> <td>35</td> <td rowspan="3">35</td> </tr> <tr> <td>Доколку инвестицијата е предложена од земјоделските задруги</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Доколку инвестицијата е предложена од правни лица воспоставени од здруженијата на земјоделци</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Унапредување на заштитата на околината</td> <td>Доколку инвестицијата е насочена кон воспоставувањето на систем на заштеда на енергија и за заштеда на вода на земјоделското стопанство, како и унапредување на земјоделските практики за заштита на животната средина</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> </tbody> </table>		Цели на мерката	ПОКАЗАТЕЛ	Бодови во случај на исполнување	Макс.	1	Поддршка за здруженијата на занаетчи и заеднички активности	Доколку инвестицијата е предложена од индивидуални земјоделски производители, кои се членови на земјоделска задруга или здруженијата на земјоделци	35	35	Доколку инвестицијата е предложена од земјоделските задруги	30	Доколку инвестицијата е предложена од правни лица воспоставени од здруженијата на земјоделци	25	2	Унапредување на заштитата на околината	Доколку инвестицијата е насочена кон воспоставувањето на систем на заштеда на енергија и за заштеда на вода на земјоделското стопанство, како и унапредување на земјоделските практики за заштита на животната средина	25	25
	Цели на мерката	ПОКАЗАТЕЛ	Бодови во случај на исполнување	Макс.																
1	Поддршка за здруженијата на занаетчи и заеднички активности	Доколку инвестицијата е предложена од индивидуални земјоделски производители, кои се членови на земјоделска задруга или здруженијата на земјоделци	35	35																
		Доколку инвестицијата е предложена од земјоделските задруги	30																	
		Доколку инвестицијата е предложена од правни лица воспоставени од здруженијата на земјоделци	25																	
2	Унапредување на заштитата на околината	Доколку инвестицијата е насочена кон воспоставувањето на систем на заштеда на енергија и за заштеда на вода на земјоделското стопанство, како и унапредување на земјоделските практики за заштита на животната средина	25	25																

3	Подобрување на родовата и половата структура во руралните области	Доколку носител на земјоделско стопанство за кое е поднесена инвестицијата е жена	15	30
		Доколку инвестицијата е предложена од страна на млади земјоделци (помеѓу 18 и 40 години)	15	
4	Трговска ориентација на земјоделското производство	Доколку доставувањето на примарен производ произведен на земјоделско стопанство во пазарниот ланец за храна е по пат на договорни односи	10	10
			ВКУПНО	100

12.2.

Критериуми за рангирање на барања по мерка 103

Барањата кои ги исполнуваат условите за користење на финансиска поддршка за мерка 103 се рангираат со бодување на следниот начин:

	Цели на мерката	ПОКАЗАТЕЛ	Бодови во случај на исполнување	Макс. поени
1	Цел на проектот	Доколку инвестицијата е наменета кон модернизирање и технолошко усовршување на постојните претпријатија за време на затворање на застарените претпријатија	30	30
		Доколку инвестициите се наменети за отворање центри за откуп на свежо овошје и зеленчук или сурово млеко или кланици за живина	25	
		Доколку инвестициите се наменети за модернизирање и технолошко усовршување на постојните претпријатија со оглед на зголемување на квалитетот на производот	20	
2	Заштита на животната средина	Доколку инвестициите се наменети за намалување на негативното влијание врз животната средина преку прочистување на водата	15	30
		Доколку инвестициите се наменети за прочистување на отпад и рециклирање за време на валоризација на нуспроизводите	15	
3	Контрола на квалитетот на производите	Доколку инвестициите се наменети за отворање лаборатории или модернизирање на постојните	15	25

		Доколку инвестициите се наменети за опрема за надгледување на квалитетот, системи за контрола и следење	10	
4	Договорни односи со индивидуални земјоделски производители	Доколку инвестицијата се однесува на модернизирање на постојните претпријатија, а сопствените набавки и договорни односи со индивидуални земјоделски производители опфаќаат најмалку 50% од набавките и се однесуваат за период од најмалку една година	15	15
		Доколку се работи за нови инвестиции, а сопствените набавки и договорни односи со индивидуални земјоделски производители опфаќаат најмалку 50% од набавките на суровини за период од најмалку една година по завршувањето на проектот.	10	
			ВКУПНО	100

Критериуми за рангирање на барања по тип на инвестиција 10343, инвестиции во реструктурирање на производните капацитети за преработка на месо

Барањата кои ги исполнуваат условите за користење на финансиска поддршка за тип на инвестиција 10343 се рангираат со бодување на следниот начин:

	Цели на мерката	ПОКАЗАТЕЛ	Бодови во случај на исполнување	Макс. поени
1	Цел на проектот	Доколку корисникот е компанија за преработка на месо	40	40
		Доколку корисникот е кланица	30	
2	Заштита на животната средина	Доколку корисникот е поврзан со јавна канализација	30	30
		Доколку корисникот употребува септичка јама како канализационен систем	20	
3	Помош за жени и млади економски оператори	Доколку одговорното лице во правното лице е жена	15	30
		Доколку инвестицијата е предложена од млади економски оператори (помеѓу 18 и 40 години)	15	
			ВКУПНО	100

12.3.

Критериум за рангирање на барања по мерка 302

Барањата кои ги исполнуваат условите за користење на финансиска поддршка за мерка 302 се рангираат со бодување на следниот начин:

	Цели на мерката	ПОКАЗАТЕЛ	Бодови во случај на исполнување	Макс. поени
1	Локација на проектот	Доколку инвестицијата е лоцирана во општините со рурални центри, ридски и планински населени места, погранични подрачја, економски неразвиени или специфични подрачја ("Службен весник на Република Македонија" бр.79/09)	15	35
		Доколку инвестицијата е лоцирана во општина која се наоѓа во близина на заштитено подрачје согласно Законот за заштита на природата ("Службен весник на Република Македонија" бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10)	10	
		Доколку инвестицијата е лоцирана во општината која е блиска до културно наследство или до археолошко наоѓалиште кое е именувано во согласност со Законот за заштита на културното наследство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 20/04, 115/07)	10	
2	Создавање на можности за вработување	Доколку инвестицијата предвидува можности за вработување на најмалку 5, а најмногу 10 лица	15	15
		Доколку инвестицијата предвидува можности за најмалку три нови вработувања	10	
		Доколку инвестицијата предвидува можности за најмалку едно ново вработување	5	
3	Заштита на традицијата и наследството	Доколку инвестициите ги почитуваат традиционалните својства од руралните области онаму каде се лоцирани (традиционален надворешен и внатрешен изглед на градбите, традиционални рецепти, кујна, занаетчиство итн.)	20	20
4	Промовирање партнерски дејствија	Доколку се работи за здружени проекти кои вклучуваат приватни партнерства помеѓу различни рурални економски оператори	10	10
5	Поддршка на родовата и полова рамнотежа и структурата во	Доколку одговорното лице во правното лице е жена односно носител на земјоделско стопанство за кое е поднесена инвестицијата е жена	10	20

		Доколку инвестицијата е промовирани од лица на возраст од 18 до 40 години	10	
			ВКУПНО	100

